

Suomen kumppanuussopimus 2021-2027

LUONNOS

Suomen kumppanuussopimus 2021–2027

Finlands partnerskapsöverenskommelse 2021–2027

CCI	
Nimike	Suomen kumppanuussopimus 2021–2027 Finlands partnerskapsöverenskommelse 2021–2027
Versio	1
Ensimmäinen vuosi	2021
Viimeinen vuosi	2027
Komission päätöksen numero	
Komission päätöksen päivämäärä	

1. Toimintapoliittisten tavoitteiden ja JTF-erityistavoitteen valinta

Taulukko 1: Toimintapoliittisen tavoitteen ja JTF-erityistavoitteen valinta perusteluineen

Valittu tavoite	Ohjelma	Rahasto	Toimintapoliittisen tavoitteen ja JTF:n erityistavoitteen valintaperusteet [merkkimäärä 3 500 toimintapoliittista tavoitetta kohden]
PO 1 Kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa	Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027, Ahvenanmaan ohjelma	EAKR	Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027- ja Ahvenanmaan ohjelmassa toimintapoliittinen tavoite 1 (PO1) on valittu huomioiden komission maakohtaiset suositukset sekä EAKR-asetuksessa asetetut vaatimukset temaattisen keskittämisen osalta. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaan on valittu EAKR-toimia erityisesti TKI-toiminnan, digitalisaation ja pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn edistämiseksi. Till programmet för Åland har valts Eruf-åtgärder särskilt för att främja små och medelstora företags tillväxt och konkurrenskraft. Ohjelmassa toteutettavilla TKI-toimilla tuetaan kansallista tavoitetta nostaa TKI-investointien osuus bkt:sta 4 %:iin ja niiden tulee olla linjassa ilmastotavoitteiden ja ”do no significant harm” -periaatteen kanssa. Komissio suositaa vuosien 2019 ja 2020 maakohtaisissa suosituksissa Suomea investoimaan tutkimukseen ja

		innovointiin, vähähiiliseen talouteen ja energiaan siirtymiseen sekä kestäväään liikenteeseen alueelliset erot huomioon ottaen. EAKR:llä kehitetään uusia toimintamalleja elinkeinoelämän ja tutkimuksen yhteistyöhön sekä osaamisen siirtoon elinkeinoelämän monipuolistamiseksi. Toimilla edistetään korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä elinkeinoelämän kumppanuuksia ja valmiuksia kansainvälistyä ja kytkeytyä EU-tasoiisiin arvoverkkoihin, parantaa tutkimus- ja kehityshankkeiden kaupallista hyödynnettävyyttä sekä osallistua vuorovaikutteisiin ja avoimiin innovointiprosesseihin. Tärkeää on kytkeä koko koulutusketju tuotteiden ja palveluiden kehitykseen, testaukseen ja valmistukseen. Digitalisoituminen on Suomelle keskeinen mahdollisuus tuottavuuden lisäämiseen. Siihen liittyvä teollinen murros edellyttää tietoliikenneinfrastruktuurin ja tulevaisuuden digitaalisiin palveluihin liittyvän osaamisen vahvistamista. Uuden teknologian ratkaisut, digitalisaatio, automaatio ja esim. robotiikka luovat mahdollisuuksia kehittää yritysten tuotantoprosesseja ja palveluja avaten samalla myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Digitaaliset innovaatiokeskittymät (ml. EDiH) tukevat yrityksiä ja julkisia organisaatioita uusien teknologioiden käyttöön-otossa ja älykkäiden prosessien kehittämisessä niin eurooppalaisella, kansallisella kuin paikallisellakin tasolla. Yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot supistuivat 2010-luvulla Suomessa jyrkemmin kuin missään muussa EU-maassa. Korkeaan arvonnäkökulmaan tähtäävää innovaatiotoimintaa ja sitä tukevaa osaamista tulee lisätä. Vaikka Suomessa on merkittävää korkean teknologian osaamista monilla aloilla, on talouden monipuolisuuden puute kuitenkin edelleen haaste eikä uusissa ja pienissä yrityksissä tapahtuva kehitys ole sitä vielä kompensoinut. Innovatiiviset kansainvälisesti verkottuneet liiketoimintaekosysteemit toimivat talouskasvun moottoreina luomalla uusia kasvualoja ja uudistamalla elinkeinorakennetta. Tuottavuus pitää palauttaa kasvu-
--	--	--

			uralle kansainvälisen kilpailukyvyn lisäämiseksi. Vihreän kestävän kasvun ja kansainvälistyminen tukeminen on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman keskeinen tavoite. InvestEU:n jäsenvaltiokohtaisen osion tarjoama rahoitusvälineiden käyttömahdollisuus tukee pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä. (2839/3500)
PO 2 Vihreämpi, vähähiilinen kohti nollahiilitaloutta siirtyvä ja sopeutumiskykyinen Eurooppa	Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027, Suomen EMKVR-ohjelma	EAKR, EMKVR	Toimintapoliittinen tavoite 2 (PO2) on valittu Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaan huomioiden komission maakohtaiset suositukset sekä EAKR-asetuksessa asetetut vaatimukset temaattisen keskittämisen osalta. Lisäksi on huomioitu Suomen kansallinen integroitu energia- ja ilmastosuunnitelma, jossa esitetään päätettyjen politiikkatoimien vaikutus kasvihuonekaasupäästöjen, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden arvioituun kehityskulkuun v. 2040 asti. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaan on valittu EAKR-toimia erityisesti energiatehokkuuden lisäämiseksi ja kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi, ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi sekä kiertotalouden edistämiseksi. Suomi on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Energiatehokkuuden kehittäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ovat tärkeässä roolissa tavoitteen saavuttamisessa. Tavoitteena on parantaa erityisesti pk-yritysten toiminnan, tuotteiden ja palveluiden energia- ja resurssitehokkuutta sekä rakennusten energiatehokkuutta. Ilmastomuutos luo elinkeinotoiminnalle merkittäviä fyysisiä ja yhteiskunnallisia riskejä. Osa muutoksista voidaan kääntää myös uusiksi liiketoimintamahdollisuuksiksi. Kaupungeilla ja maakunnilla on sopeutumistarkasteluja tai -suunnitelmia joko erillisinä tai osana laajempaa ilmasto- tai ympäristöohjelmaa.

		Paikallistason toimijoiden käytännön työtä varten tarvitaan alueellisia arvioita ilmastonmuutoksen vaikutuksista, ilmastoriskeistä sekä haavoittuvuuteen ja sopeutumiskyvyn vahvistamiseen vaikuttavista tekijöistä. Yrityksille nämä tiedot ovat arvokkaita niiden laatiessa strategiaprosessiin liittyviä toimintaympäristötarkasteluja. Kiertotalous ja resurssien käytön tehostaminen avaa mahdollisuuden uusille liiketoimintamalleille. Kiertotalouden tavoitteena on tehostaa resurssien ja materiaalien käyttöä niin, että sekä niiden arvo että raaka-aineet säilyvät kierrossa entistä paremmin. Tällä on usein myönteinen vaikutus myös energiatehokkuuteen, mikä edistää pyrkimistä kohti hiilineutraalisuutta. Tuotteet tulee pyrkiä suunnittelemaan pitkäikäisiksi huomioiden samalla korjattavuus tai päivitettävyyys sekä osien kierrätettävyyys. Teollisissa symbiooseissa yritykset tuottavat lisäarvoa toisilleen kierrättämällä tehokkaasti raaka-aineita, teknologiaa, osaamista, palveluja ja energiaa. Toimintapoliittinen tavoite 2 on valittu Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen toimintaohjelmaan, ottaen huomioon EMKVR-asetuksessa asetetut vaatimukset. EMKVR-asetuksen liitteissä on osoitettu EMKVR:n painopisteiden linkitys toimintapoliittisiin tavoitteisiin. Painopisteet 1) kestävän kalastuksen edistäminen ja vesiluonnonvarojen säilyttäminen, 2) kestävän vesiviljelyn, kalan jalostuksen ja kalakaupan edistäminen sekä 4) kansainvälisen mertenhallinnan vahvistaminen ja turvallisten, turvattujen, puhtaiden ja kestävästi hoidettujen merten ja valtamerten mahdollistaminen tähtäävät vesiluonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen, sinisen talouden mahdollisuuksien hyödyntämiseen ja entistä merkittävimpiin ympäristövaikutuksiin suojelemalla vesiekosysteemejä ja rahoittamalla toimia joilla hillitään ilmastonmuutosta sekä sopeudutaan siihen. Etenkin kestävän kalastuksen ja vesiviljelyn toimenpiteissä pyritään entistä paremmin huomioimaan ympäristönäkökulmat ja rohkaisemaan toimijoita energiatehokkuutta, kiertotaloutta ja sopeutumista edistäviin toimiin.
--	--	---

			(3103/3500)
PO 3 Yhteenliitetyn Eurooppa	Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027	EAKR (NSPA)	Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttujen alueiden erityisrahoitusta suunnataan toimintapolittisen tavoitteen 3 (PO3) osalta pk-yritystoimintaa edistäviin liikenneinfrastruktuurihankkeisiin. Komissio suosittelee vuosien 2019 ja 2020 maakohtaisissa suosituksissa Suomea investoimaan mm. vähähiiliseen talouteen ja energiaan siirtymiseen, vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä kestävään liikenteeseen alueelliset erot huomioiden. Itä- ja Pohjois-Suomen pitkät etäisyydet sekä harva asutus vaikuttavat yritysten toimintaedellytyksiin sekä niiden sijoittumis-, liiketoiminta- ja investointipäätöksiin alueella. Pienimuotoisilla pk-yritystoimintaa edistävillä liikenneinfrastruktuurihankkeilla on siten merkittävä vaikutus Itä- ja Pohjois-Suomen yritysinvestointeihin. Tuella on myös merkittävä vipuvaikutus kuntien infrastruktuuriin tekemiin investointipäätöksiin. Etenkin asukasluvultaan pienissä, harvaan asutuissa kunnissa rahoituksella on merkittävä vaikutus investointien liikkeelle lähtöön ja yritysten liiketoimintaan alueella. Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden lisärahoituksella parannetaan pk-yritysten kilpailukyvyn kannalta tärkeitä liikenne- ja logistiikkayhteyksiä, liikenneturvallisuutta ja eri liikennemuotojen yhteenliitettävyyttä sekä puhtaan ja kestävä liikenteen edistämistä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti. Yritystoiminnan kehittyminen on toimenpiteiden ensisijainen tavoite. OECD on kiinnittänyt huomiota NSPA-alueen saavutettavuuden kehittämiseen todeten selvityksessään, että EAKR-rahoitusta on NSPA-alueella perusteltua kohdentaa liikenneinfrastruktuuriin - erityisesti silloin, kun se saa aikaan yliaalueellisia hyötyjä ja edistää uusia yksityisen sektorin investointeja.

			(1606/3500)
PO 4 Sosiaalisempi ja osallistavampi Eurooppa	Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027, Ahvenanmaan ohjelma	ESR+	Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman ESR+-toimet ohjelmoidaan toimintapolittiseen tavoitteeseen 4 (PO4). Toimet tukevat erityisesti Sosiaalisten oikeuksien pilarin ensimmäistä lukua ja niissä on huomioitu komission Suomelle antamat maakohtaiset suositukset. Sama koskee myös Ahvenanmaan ohjelman ESR+-toimia. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 - ja Ahvenanmaan ohjelmaan on valittu ESR+ toimia erityisesti työllisyyden ja osaamisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Työllisyyteen liittyvien toimien taustalla on työikäisen väestön osuuden ennustettu supistuminen vuoteen 2050 asti. Suomen tärkeimmillä talouden aloilla on rakenteellinen työttömyys säilynyt suhteellisen suurena. Nuorisotyöttömyys on edelleen EU:n keskiarvon yläpuolella. Osaavan työvoiman saatavuus on merkittävä yritysten kasvun este. Työn murros edellyttää osaamisen päivittämistä kohtaannon parantamiseksi. Digitaalisuus sekä ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen vaikuttavat osaamisvaatimuksiin yhä enemmän. Työvoiman ammatillista ja alueellista liikkuvuutta tulee edistää. Työllistymisen parantamiseksi tarvitaan eri kohderyhmille suunnattuja monialaisia palveluita Vaikka Suomessa on toimiva koulutusjärjestelmä, ovat koulutustulokset heikentyneet, osaamistaso on kääntynyt laskuun, erot eri ryhmien välillä ovat kasvaneet, koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus on kasvanut ja merkittäväällä osalla on puutteita perustaidoissa. Joustavien jatko- ja uudelleen koulutusmahdollisuuksien edistäminen, ammatinvaihdon helpottaminen sekä koulusta työelämään sekä työstä työhön siirtymisen tehostaminen ovat tarpeen. Työnantajat tarvitsevat tukea mm. rekrytointikäytäntöjen kehittämiseen, inhimillisen pääoman hyödyntämiseen ja osaamista tulee li-

		sätä mm. työelämän muutoksiin sopeutumiseen kuten työ- ja yksityiselämän yhteensovittamisen edistämiseen. Esimerkiksi koulutuksellisesti aliedustettujen ryhmien osaamisen nosto on tärkeää. Suomessa väestön keskuudessa tapahtuu polarisaatiota ja huono-osaisuus ja köyhyys kasautuu ja periytyy. Myös alueelliset erot kasvavat. Suomessa on n. 70 000 koulutuksen ja työn ulkopuolella olevaa (NEET) nuorta, joilla on riski syrjäytyä. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisedellytyksiä tulee parantaa. Monialaiset ja moniammatilliset palvelut ovat tärkeä väline kohderyhmän tarpeisiin vastaamisessa ja aktiivisen osallisuuden edistämisessä. Kaikkien toimien vaikuttavuutta edistää sukupuolinäkökulman huomioiminen. Suomessa oli Eurostatin mukaan vuonna 2020 köyhyys- ja syrjäytymisriskissä eläviä henkilöitä 870 000. Hävikki- ja lahjoitusruuan jakamisen lisääntyttä ja muututtua organisoidummaksi EU:n vähävaraisimmille tarkoitettu materiaallinen apu suunnataan niille, joille sen vaikuttavuus arvioidaan parhaimmaksi. Rajatulle kohdejoukolle pääasiassa työikäistä väestöä tarjotaan ruoka-apua ja hygieniatarvikkeita, joilla osittain helpotetaan heidän arkielämäänsä. Avun jakamisen ohessa on tarpeen lisätä kohdejoukon sosiaalista osallisuutta sekä tietoisuutta heidän elämänsä muiden osa-alueiden vahvistamismahdollisuuksista mm. julkisia ja vapaaehtoisjärjestöjen tarjoamia palveluita hyödyntämällä. Entistä enemmän tavoitellaan myös sosiaalisten innovaatioiden kehittämistä ja levittämistä. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota lastensuojelunurille tarjottaviin palveluihin liittyen. Lastensuojelun asiakkaana olevien lasten ja nuorten pärjäämistä on tärkeää tukea heidän syrjäytymisensä ehkäisemiseksi. (3091/3500)
--	--	---

PO 5 Lähempänä kansalaisia oleva Eurooppa	Suomen EMKVR-ohjelma	EMKVR	Yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä on toteutettu EMKVR:n puitteissa jo vuodesta 2008. Ohjelmakaudella 2014–2020 toiminnassa on ollut yhdeksän kalatalouden paikallista toimintaryhmää sekä yksi ryhmä Ahvenanmaalla. Kalatalouden paikallisesta kehittämisestä toteutettiin arviointi, jonka mukaan paikallislähtöinen toimintatapa on tuonut Suomen kalataloudelle lisäarvoa aktivoimalla uutta sektorirajoja ylittävää yhteistyötä ja monipuolistamalla kalataloushankkeiden rahoitusta. Kalatalouden paikalliset kehittämisryhmät ovat lisänneet verkostoitumista ja tuoneet esille kalatalouden potentiaalia alueellisille ja paikallisille toimijoille. Pienet paikallistason hankkeet voivat toimia myös ensiaskeleena laajempiin kehittämistoimiin. Toiminnan jatkamisella nähdään siis olevan lisäarvoa myös ohjelmakaudella 2021–2027. Kalatalouden paikalliset toimintaryhmät ovat vakiinnuttaneet toimintaansa kalatalouden kentällä mutta niiden toiminnassa on vielä kehitettävää ja potentiaalia, johon pyritään tarttumaan tulevilla ohjelmakaudella. (936/3500)
JTF-erityistavoite: annetaan ”alueille ja ihmisille mahdollisuus käsitellä sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia, joita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisellä on”	Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027	JTF	Hallitusohjelman mukaisesti Suomi pyrkii maailman ensimmäiseksi fossiilivapaaksi hyvinvointiyhteiskunnaksi. Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla Suomessa lähes päästötöntä 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmat huomioiden. Päästövähennystoimet toteutetaan sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti ja niin, että kaikki yhteiskunnan osa-alueet ovat mukana. Hallitus edistää myös kuntien ja alueiden omien hiilineutraaliussuunnitelmien valmistelua ja ilmastotoimien toimeenpanoa. Yhtenä keinona tavoitteen saavuttamiseksi turpeen energiakäyttö vähintään puoliteataan vuoteen 2030 mennessä. Energiaverotuksen kokonaisuudistuksen osana arvioidaan turpeen verotukseen tarvittavat muutokset, jotta turpeeseen liittyvä tavoite vuonna 2030 toteutuu. Kansallinen turvealan laajapohjainen työryhmä selvittää kei-

			noja, joilla turpeen käyttö suuntautuu hallitulla tavalla polton sijasta korkeamman jalostusasteen innovatiivisiin tuotteisiin. Turvetuotannon puolittumisen sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöön liittyvien haittavaikutusten huomioimiseksi ja lieventämiseksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 ohjelmaan sisällytetään myös oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) erityistavoitteen mukainen rahoitus ja toimet. JTF-toimet sisällytetään ohjelmaan myöhemmin toimitettavan ohjelmanmuutoksen kautta, eivätkä ne siten ole vielä lopullisesti määräytyneet kumppanuussopimuksen toimeenpanemiseen mennessä. Suomi esittää JTF-alueiksi maakuntia ja maakunnan osia, joissa kansallisen sitoumuksen toteuttamisen sosioekonomiset ja ympäristölliset haittavaikutukset ovat suurimmat. Turvetuotannon merkittävän vähenemisen tai loppumisen haittavaikutukset ja toimet niiden lieventämiseksi esitetään alueellisissa siirtymäsuunnitelmissa. (1591/3500)
--	--	--	---

2. Toimintavaihtoehdot, koordinointi ja täydentävyys (28 499/30 000)

2a. Tiivistelmä toimintapolitiikkavalinnoista ja tärkeimmistä odotetuista tuloksista kunkin kumppanuussopimuksen kattaman rahaston osalta

Toimintapolitiikkavalintoja on kuvattu edellä taulukossa 1. Ohjelmien tulokset ja tavoitteet kuvataan tarkemmin ohjelma-asiakirjoissa.

PO 1

PO1-toimien lopputuloksena Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 - ja Ahvenanmaan ohjelmassa innovaatiojärjestelmät toimivat aiempaa paremmin. Tiedon ja osaamisen jakaminen on parantunut ja yritysten välinen yhteistyö lisääntynyt. Manner-Suomessa ohjelmakauden aikana 27 000 yritystä on osallistunut innovaatioyhteistyöhön tutkimuslaitosten kanssa. Tutkimus ja koulutus hyödyntävät myös aiempaa enemmän elinkeinoelämän tuotekehitysympäristöjä. Yhteiskehittämistä tukevia alustoja ja verkostoja on kehitetty 2 400 kpl ja 8 100:n yritystä on osallistunut yhteiskehittämiseen. Ohjelman toimenpiteistä johtuvia patenttihakemuksia on toimitettu vähintään 750 kpl. Alueelliset älykkään erikoistumisen mukaiset osaamis- ja innovaatioekosysteemit kytkevät yhteen koulutusketjun

osaamisen ja elinkeinoelämän kehittämisen ohjelmakauden aikana yli 8 800 uutta innovaatiota, tuotetta tai palvelua. Koulutus- ja tutkimusorganisaatiot ovat kansainvälistyneet.

Digitalisaation hyödyntämiseen liittyvä osaaminen on kasvanut ja eri toimijoiden yhteistyö lisääntynyt; on luotu uutta liiketoimintaa ja tehostettu yhteiskunnan toimintoja. Ohjelmavarojen kehitettyjen Digitaalisten innovaatiokeskittymien (DIH) palveluja käyttää yli 1 100 asiakasta. Paikkariippumattoman työn, etätöiden ja monipaikkaisen asumisen ja työn mahdollisuudet ovat aiempaa paremmat.

Pk-yritysten kasvu on nopeutunut ja tuottavuus kasvanut: 3 600:ssa pk-yrityksessä on mitattu merkittävä liikevaihdon tai henkilöstön lisäys. Uusia työpaikkoja on ohjelmakauden aikana syntynyt yli 15 000 kpl. Suomessa on enemmän kasvuhakuisia, kansainvälistyviä ja kilpailukykyisiä arvoverkostoissa toimivia yrityksiä; esim. tuote- ja prosessi-innovaatioita on ohjelman tuella tehnyt yli 2 600 pk-yritystä. InvestEU:n jäsenvaltiokohtaisen osion tarjoama rahoitusvälineiden käyttömahdollisuus tukee pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä.

Resultaten av de åtgärder som stöds genom Ålands program är tillväxt med flera konkurrenskraftiga företag som ökar sin produktivitet, fler nystartade företag, flera företag som förnyar sin affärsverksamhet, utvecklar innovationer, expanderar på marknaden och internationaliserar. Fler företag nyttjar digitaliseringens möjligheter och utvecklar sin affärsverksamhet med hjälp av förnyad teknologi och samarbetet mellan näringslivet och utbildningsorganisationer har utvecklats.

PO 2

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EAKR:stä rahoitettavien PO2:n toimien lopputuloksena alueet ja yritykset ovat tehneet merkittävän energiatehokkuusreformin. Kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet alueilla merkittävästi ja uusiutuvien kotimaisten energiamuotojen hyödyntäminen on lisääntynyt: ohjelmalla on synnytetty yli 1 300 päästövähennyksiä edistävää uutta ratkaisua ja lähes 300 pk-yritystä on aloittanut energiatehokkuuteen tai uusiutuvan energian ratkaisuihin perustuvan uuden liiketoiminnan. Kotimaan markkinoilla osoitettujen referenssien tuella pk-yritysten arvoverkostojen vienti on kasvanut.

Alueellisen ilmastotyön kokonaisuus on vahvistunut ja alueiden ja kuntien ennakointi- ja varautumisvalmius ilmatoriskeihin on parantunut merkittävästi. Ohjelman tuella on tehty lähes 200 ilmastonmuutokseen sopeutumisen strategiaa ja lähes 500 ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvää uutta ratkaisua. Yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset ovat parantuneet ilmastonmuutokseen varautumisen ja sopeutumisen ansiosta ja yritykset pystyvät ennakoimaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja myös kehittämään siihen liittyvää uutta liiketoimintaa.

Kiertotalouden toimintaperiaatteet on juurrutettu osaksi yhteiskunnan eri toimialoja - on syntynyt uudenlaisia ratkaisuja, innovatiivisia toimintamalleja ja yhteistyömuotoja kiertotalouden vauhdittamiseksi. Kiertotaloutta tai korkean jalostusasteen biotaloutta edistäviä demonstraatioita on ohjelmassa toteutettu lähes 1 000 kpl. Materiaalitehokkuus, uusiomateriaalien käyttö, suljetut kierrot ja raaka-aineiden talteenotto ovat lisääntyneet. Digitaaliset ratkaisut tehostavat luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Kuntien ja julkisyhteisöjen investointien sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen pilotointi- ja demonstrointialustana on noussut merkittävään asemaan.

EMKVR-ohjelman osalta pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan perustuva kotimaisen kalan edistämishjelma asettaa tavoitteet kalan käytölle elintarvikkeena ja vision kalatalouden arvoketjun kehitykselle sekä määrittää strategiset valinnat. Lisäksi ohjelma määrittelee yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, jotka ohjaavat EMKVR:n Suomen toimintaohjelman 2021–2027 valmistelua ja toimeenpanoa.

Edistämishjelman tavoitteena on, että vuonna 2027 suomalaiset söisivät ravitsemussuositusten mukaisesti viikossa keskimäärin 2,5 annosta kalaa nykyisen 1,7 annoksen sijaan ja että kulutuksen kasvu tapahtuisi pääosin kotimaiseen kalaan perustuen. Lisäksi tavoitteena on viennin ja sen arvon kasvattaminen. Kalan syönnin ja viennin tavoiteltu lisääminen kasvattaisi kalatalouden yritysten arvoa 70 prosenttia 1,7 miljardiin euroon ja lisäisi alan päätoimisia työpaikkoja 5000:sta 8000:een. Kalan kulutuksen kasvu edistäisi kansanterveyttä ja lisäisi laskennallisia terveyshyötyjä 1–2 miljardia euroa. Lisäksi yhden kala-annoksen lisäys pienentää ruokavalion hiilijalanjälkeä noin 5–6 % verrattaessa keskiarvoon suomalaiseen ruokavalioon. Kalantuotannon hiilidioksidipäästöt ovat keskimäärin kolmasosa lihantuotannon hiilijalanjäljestä.

Suomen EMKVR-ohjelma 2021–2027 edistää edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamista vastaamalla kalan kasvavaan kuluttajakysyntään kalatalousalan kestävä kasvun ja alkutuotannon edellytysten tukemisella, tukemalla uudistumista ja innovaatioita koko kalatalouden arvoketjussa sekä huomioimalla ympäristökykyt yhä paremmin kaikessa toiminnassa.

PO 3

Itä- ja Pohjois-Suomessa toteutettavien hankkeiden tuloksena on syntynyt pk-yritysten kilpailukyvyn kannalta tärkeitä liikenne- ja logistiikkayhteyksiä sekä elinkeinoelämää ja pk-yritysten toimintaympäristöä kehittäviä liikenneväyliä ja –palveluita, jotka ovat parantaneet 650 pk-yrityksen saavutettavuutta. Yritysten toimintaedellytysten parantaminen on lisännyt kasvuyritysten ja niiden investointien määrää. Paikallisella tasolla toteutetut hankkeet ovat poistaneet liikenteellisiä pullonkauloja, parantaneet liikenneturvallisuutta ja vähentäneet liikenteen aiheuttamia melu- ja saastehaittoja. Eri liikennemuotojen yhdistäminen on aiempaa helpompaa ja liikenteen digitalisaatio ja älykkäät ratkaisut helpottavat logistiikan ja matkaketjujen suunnittelua.

PO 4

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman ESR+-toimiin osallistuneista työttömistä ja työvoiman ulkopuolella olevista ja syrjäytyneistä vähintään 40 % on työllistynyt, perustanut yrityksen tai siirtynyt koulutukseen tai aloittanut työnhaun. Henkilöiden osaaminen tunnistetaan ja se vastaa paremmin työelämän ja yhteiskunnan tarpeisiin. Mahdollisuudet opiskella ajasta ja paikasta riippumatta ovat lisääntyneet. Organisaatioiden työhyvinvointia ja tuottavuutta on parannettu ja valmiuksia muutoksiin on edistetty. Hankkeilla on torjuttu materiaalista puutetta, ylisukupolvista köyhyyttä ja syrjäytymistä. Sosiaaliset innovaatiot juurtuvat organisaatioiden toimintaan. Eri toimijoiden tarjoamia työvoima-, yritys- ja monialaisia ja -ammattillisia ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä yhteistyöverkostoja on kehitetty vaikuttavamaksi ja saavutettavamaksi kokonaisuudeksi eri puolilla Suomea. Kolmannen ja neljännen sektorin toimijat ja vertaistukea tarjoavat henkilöt osallistuvat palvelujärjestelmiin ja työllistämis- ja kehittämistoimintaan.

Resultaten av de åtgärder som stöds genom Ålands program är en förbättrad sysselsättningssituation och delaktighet genom ökad rörlighet samt ökad kompetens.

PO 5

Kalatalouden yhteiskunnallisen merkityksen kasvu nähdään EMKVR-ohjelmassa mahdollisuutena, johon myös paikallistason kehittämisellä vastataan. Toiminnan vähäisiä resursseja pyritään hyödyntämään aiempaa tehokkaammin kansallisen ja alueellisen yhteistyön tehostamisella sekä uusiin digitaalisiin mahdollisuuksiin tarttumalla. Myös toiminnan tunnettuutta ja viestintää tulee parantaa. Odotettavissa on, että ohjelmakaudella 2014–2020 toiminnassa olleet ryhmät hakevat jatkoon ohjelmakaudelle 2021–2027. Lisäksi uusien ryhmien muodostumista pyritään tukemaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Paikallisen kehittämisen tavoitteet määrittyvät paikallistasolla. Paikallistason toimijat valmistelevat yhdessä paikallisen strategian, jota kalatalouden paikallinen toimintaryhmä toteuttaa alueellaan. Kansallisesti tavoitteena on syventää paikallisen ja valtakunnallisen tason kehittämisen koordinaatiota. Paikallisen kehittämisen luomaa lisäarvoa halutaan myös tuoda paremmin ns. harmaiden alueiden ulottuville, joilla ei vielä ole omaa kalatalouden paikallisen toimintaryhmän toimintaa. Keskeinen väline toiminnan kehittämisessä on kansallisen verkoston perustaminen.

JTF-erityistavoite

JTF-toimien osalta niiden tarkempi sisältö ja odotettavat päätulokset täsmentyvät myöhemmin ohjelmavalmistelun edetessä.

2b. Rahastojen välinen koordinointi, raja- ja täydentävyys ja tarvittaessa kansallisten ja alueellisten ohjelmien välinen koordinointi

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet EU:n talouden muutokselle kohti kestävää tulevaisuutta. Ohjelma asettaa puitteet ilmastoneutraalin ja kiertotalouden saavuttamiselle vuoteen 2050 mennessä. Näiltä osin Suomi käyttää kumppanuussopimuksen rahastoja vihreän kehityksen

ohjelman mukaisesti mahdollisimman vaikuttavasti toimenpiteisiin, jotka edistävät mm. puhdasta, edullista ja turvallista energiatarjontaa, siirtymistä kestäväan ja älykkääseen liikkuvuuteen ja kiertotalouteen, energiatehokkuutta sekä alueiden ja kaupunkien resilienssin vahvistamista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin vastaamiseksi. Suomi sitoutuu lisäksi käyttämään rahastojen varoja tutkimuksen ja innovaatioiden edistämiseen kestäväan kehityksen alalla sekä huomioimaan do no significant harm -periaatteen kaikkien toimintapoliittisten tavoitteiden toimissa. Euroopan kestäväan kasvun ohjelma korostaa tavoitteidensa saavuttamista reilulla ja osallistavalla tavalla. Tämä huomioiden Suomi tukee rahastojensa ohjelmissa heikoimmassa asemassa olevia ja niitä, joihin muutoksella on suurimmat sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset, mm. osaamisen kehittämisen ja uudelleen koulutuksen avulla.

PO 1

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 - ja EMKVR-ohjelmista rahoitetussa yritysten kehittämisessä on tehty työnjakoa niin, että kansallisen yritysten kehittämisavustusta koskevan v. 2021 uudistuvan lainsäädännön (ei lopullinen) mukaan on mahdollista jatkossa tukea kalanjalostusta Manner-Suomessa EAKR:n osarahoituksella, mikäli ko. kehittämis- ja investointihankkeet katsotaan tärkeiksi alueiden näkökulmasta. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmassa ei ole määritelty yritysten toimialoja. Yritystukien toimialarajoitukset määritellään TEM:n ja MMM:n lainsäädännössä.

Rahastojen seurantakomiteoissa ja valmistelutyöryhmissä on edustukset eri rahastoista. Tämän lisäksi ohjelmista vastaavat ministeriöt käyvät yhteisiä koordinaatiokokouksia säännöllisesti ja tarpeen vaatiessa. EAKR- ja EMKVR-tukipäätökset tehdään pääosin alueellisissa elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksissa, (ELY-keskus) jotka huolehtivat alueellisesta koordinaatiosta sekä edistävät rahastojen välistä synergiaa. Maakuntien liittojen rahoittamien tukien osalta rahoittajien välinen hankekoordinointi toteutuu maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) sihteeristöissä. Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva alueiden uudistumisen neuvottelukunta sovittaa yhteen ja seuraa alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta ja sen vaikuttavuutta, edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä ja käsittelee alueiden kehittämiseen liittyviä keskeisiä uudistuksia muiden tehtäviensä ohella. Neuvottelukunta voi toimia eri EU:n rahastojen toimintaa strategisesti koordinoivana tahona.

Ansaret för samordning på Åland ankommer på Ålands landskapsregering och näringsavdelningen som förvaltar Eruf, ESF och EHFVF. Genom en gemensam övervakningskommitté för flera fonder alternativt genom korsrepresentation i två övervakningskommittéer är det möjligt att behandla samordningsfrågor. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 - ja Ahvenanmaan ohjelmat kohdistuvat eri maantieteellisiin alueisiin, eikä mahdollisuutta päällekkäiseen toimintaan tai rahoitukseen siten ole. Edellä kuvattu koskee Ahvenanmaan ohjelman osalta myös toimintapoliittista tavoitetta 4.

PO 2

EAKR- ja EMKVR-toimien osalta koordinaatiomenettelyt ovat samat kuin PO1:ssa. Täydentävyys ESR+-toimien osalta toteutuu erityisesti PO2/PO4-hankeparien kautta, joissa ESR+-toimin voidaan parantaa PO2-teemoihin liittyvää osaamista (energiatehokkuus, kiertotalous ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen).

PO 3

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmassa rahoitetaan EAKR-osarahoituksella pienimuotoisia elinkeinoelämäkytkentäisiä pk-yritysten kasvuun ja investointeihin vaikuttavia liikenne- ja logistiikkainvestointeja. Vastaavia investointeja ei rahoiteta muilla kumppanuussopimuksen ohjelmilla.

PO 4

ESR+:llä tuetaan osittain samoja maahanmuuttajaryhmiä kuin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla (AMIF). ESR+-toimet ovat laaja-alaisempia, sillä AMIF keskittyy kolmansista maista tulevien kansalaisten alkuvaiheen kotoutumista edistävään toimintaan. Rahastot täydentävät kansallisella rahoituksella rahoitettavia kotoutumislain mukaisia kotouttamistoimia.

Turvapaikanhakijoiden erityistarpeet huomioidaan jo turvapaikkajärjestelmässä, jossa voidaan käynnistää erilaista esikotouttavaa ja toimintakykyä edistävää toimintaa. AMIF:n tuella varmistetaan myös sujuva siirtyminen, oleskeluluvan saaneiden riittävä tuki ja toimintakyky vastaanottopalveluista kuntiin siirryttäessä. Uudelleensijoittamismenettelyn osalta tarjotaan kiintiöpakolaisia vastaanottaville kunnille ja ELY-keskuksille osaamista ja uudelleensijoittamisen edellytyksiä tukevaa koulutusta ja tiedotusta. Lisäksi edistetään kolmannen sektorin osallistumista kiintiöpakolaisten vastaanoton tukemiseksi. Edellä kuvattuja toimia ei tyypillisesti toimeenpanna ESR+ rahaston tuella. Suoranaisia työllistäviä toimia, kuten uraohjausta, rekrytointia, ammatillista koulutusta tai esimerkiksi kielennoppimista työpaikoilla AMIF-rahastosta ei tueta, vaan näitä toimia voidaan tukea ESR+:sta.

AMIF- ja ESR+-rahastot täydentävät toisiaan myös työperäisen maahanmuuton osalta ja kansainvälisten osaajien houkuttelemisessa Suomeen. AMIF-rahastossa tavoitetta koskevat toimet tapahtuvat pitkälti kolmansissa maissa (lähtömaissa) toteutettavin toimin AMIF:n tuella työperäisille maahanmuuttajille voidaan tarjota lähtömaissa kielikoulutusta ja muuta koulutusta sekä edistää heidän puolisoiden ja perheiden uramahdollisuuksia. Suomeen saapuessaan työperusteisesti muuttavat olisivat uraohjausta, rekrytointeja tai muita työllisyyttä tukevien toimien suhteen ensisijaisesti ESR+-toimien piirissä.

Koordinaatio ESR+-toimien välillä toteutuu AMIF-seurantakomitean työn kautta. Laajemmin koordinaatio muiden rahoittajien kesken toteutuu erillisen Maahanmuuttajien kotoutumisen koordinaatioryhmän työskentelyn kautta. Koordinaatioryhmässä ovat edustettuina tärkeimmät kotoutumistoimia rahoittavat tahot niin kansallisen kuin EU-rahoituksenkin osalta. Kotoutumistoimista käydään keskustelua sekä koordinaatioryhmässä että AMIFin seurantakomiteassa ennen

toimien hakuun avaamista ja näin varmistetaan yhteensovittaminen eri rahoitusvälineiden välillä. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva alueiden uudistumisen neuvottelukunta sovittaa yhteen ja seuraa alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta.

AMIF-, ISF- ja BMVI-rahastojen tavoitteet risteävät monissa kohdin. Suomessa lainvalvontaviranomaisten yhteistyö on tiivistä ja laajaa. Kaikkien sisäasioiden rahastojen tuella tätä yhteistyötä tullaan edelleen tiivistämään järjestämällä koulutusta ja kehittämällä tietojenvaihtoa ja analyysitoimintaa yhteisen tilannekuvan luomiseksi. Kaikista kolmesta rahastosta tuetaan sisäiseen turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen ja muuttoliikkeen hallintaan liittyvien kansallisten tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistamista ja niiden integroimista laajoihin kansallisiin EU-tietojärjestelmiin. Yksi rahastoja yhdistävistä teemoista on ihmis-kauppa. Kansallisesti laaditaan parhaillaan eri yhteiskunnan osa-alueita läpileikkaavaa ihmiskaupan vastaista toimintaohjelmaa. Tavoitteena on kehittää valtakunnallista ja paikallista viranomaisyhteistyötä yksityinen sektori ja järjestöt mukaan lukien; toimenpide-esimerkkeinä luotettavan tulkkauksen ja oikeusavun saatavuus sekä turvapaikkaprosessiin liittyen (BMVI, AMIF) että rikosten uhrien aseman parantamisen keinoina (ISF), sekä ihmiskaupan uhrien erityistarpeiden tunnistaminen ja tukeminen kotoutumistoimissa sekä paluutoimissa (AMIF).

EMKVR:n paikallisia toimintaryhmiä eli kalaleader-ryhmiä hallinnoivat maaseuturahaston Leader-ryhmät, mikä mahdollistaa koordinoinnin ja työnjaon paikallistasolla. Leader-ryhmät ovat myös edustettuina kalaleadereiden ohjausryhmissä. Rahoitusta suunnataan paikallisten kehittämisstrategioiden mukaisesti ja siksi paikallistason koordinointi on tärkeää, vaikkakin kalaleader-ryhmät keskittyvätkin nimenomaan kalatalouden elinkeinojen paikallisiin tarpeisiin. Lisäksi rahastojen hallintoviranomaiset koordinoivat toimintaa ja ryhmien valitsemiseksi asetetaan yhteinen valintakomitea.

JTF-erityistavoite

JTF:n sekä EAKR:n ja ESR+:n ja muiden rahastojen ja ohjelmien välinen koordinaatio ja työnjako huolehditaan maakunnan yhteistyöryhmässä ja alueviranomaisten välillä sekä suunnitteluvaiheessa että käytännön toimeenpanossa. JTF:n ja EAKR:n toimet ovat saman tyyppisiä, mutta JTF on kohdistetumpi turvetuotantoaluille riittävän vaikuttavuuden ja siirtymän haittavaikutusten tehokkaan vastaamisen varmistamiseksi. Rahastot ovat toisiaan täydentäviä aluetalouden uudistamisen ja elinkeinojen monipuolistamiseksi. Tällä on erityistä merkitystä voimavarojen riittävyyden kannalta resurssien ollessa muutoin rajalliset suhteissa alueiden kehittämistarpeisiin. JTF:n ja ESR+:n työjako on selvempi JTF:n painotuksen ollen keskeisesti turvetuotannosta työttömiksi jääneiden uudelleen koulutuksessa ja uusien taitojen hankkimisessa.

2c. Kumppanuussopimuksen, AMIF:n, ISF:n ja BMVI:n kattamien rahastojen ja muiden unionin välineiden välinen täydentävyys ja synergiat**PO 1**

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman EAKR-toimet tukevat Horisontti Eurooppa ohjelman tavoitteita erityisesti rahoittamalla yritysten ja oppilaitosten innovaatiotyötä ja verkostoja, jolla voidaan luoda edellytyksiä ja kehittää osaamista Horisontti Eurooppa -ohjelman hankkeisiin osallistumiseksi. Horisontti Eurooppa -ohjelman TKI-toiminta painottuu erityisesti teknologisen valmiustasoasteikon keski- ja ylätasolle, jolloin päähuomio on soveltavassa tutkimuksessa sekä uusien teknologioiden käyttöönotossa ja jalostamisessa kohti kaupallistamista ja markkinoille vientiä. EAKR:n tulee kuitenkin voida tukea innovaatiotasoltaan heikompien alueiden kehittämismahdollisuuksia ja siten huomioida lähtökohdiltaan erilaisten alueiden osaamisen haasteet. Maaseuturahasto tukee yhteistyö- ja EIP –innovaatiorahastoja, joilla on mahdollisuus osallistua myös Horisontti Eurooppa-hankkeisiin. EAKR:n ja Horisontti Eurooppa -ohjelmilla tuetaan toimia, jotka kytkevät toisiinsa älykkään erikoistumisen strategiat ja huipputason tutkimuksen ja innovoinnin. Em. strategiat, S3-yhteistyö sekä valtakunnallinen EAKR-toiminta (Innovaatio- ja osaamisverkosto) ovat keskeisimmät välineet EAKR:n ja Euroopan Horisontti -välineiden synergialle. Paikalliset EAKR-hankkeet voivat ”valmentaa” tulevaan Horisontti Eurooppa hakuun, mutta ketju voi toimia myös toisinpäin; Horisontti Eurooppa hankkeiden tuloksia voidaan EAKR-hankkeilla pilotoida, jatkokehittää ja kaupallistaa sekä siirtää alueille, joilla oma TKI-infrastruktuuri on vaatimattomampaa.

EAKR tukee Digitaalisen Euroopan tavoitteita rahoittamalla digitaalisia innovaatiokeskuksia (digital innovation hub, DIH) ja niiden yhteistyötä.

EAKR:n yritystuet toimivat koordinoitusti maaseuturahaston yritystukien kanssa (kuvatut menettelyt koskevat myös PO2:ta). Kansallisen yritysten kehittämisavustusta koskevan v. 2021 uudistuvan lainsäädännön mukaan EAKR:n osarahoituksella on mahdollista tukea maa- ja metsätaloutta palvelevaa yritystoimintaa (pl. alkutuotanto) Manner-Suomessa, mikäli ko. kehittämis- ja investointihankkeet katsotaan tärkeiksi alueiden näkökulmasta. CAP-suunnitelman tavoitteena on uudistaa ja monipuolistaa maaseudun elinkeinorakennetta sekä edistää uusien työpaikkojen syntymistä lisäämällä yritysten välistä yhteistyötä, tukemalla yrittäjyyden aloittamista ja investointeja. ELY-keskuksilla ja Leader-ryhmillä on omat välineensä yritysten kehittämiseen ja yrittäjyyden edistämiseen.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmassa ei ole määritelty yritysten toimialoja. Yritystukien toimialarajoitukset määritellään TEM:n ja MMM:n lainsäädännössä huomioiden EU-lainsäädäntöön perustuvat toimialakohtaiset rajoitukset koskien mm. terästeollisuutta, liikennettä ja laivanrakennusta. Kansalaistojen lähtökohdista kehittämisestä ja yhteisöllä lähtöisen paikallisen kehittämisen toimintatapaa (CAP:ssa Leader) sovitetaan yhteen ja kehitetään TEM:n ja MMM:n yhteisessä työryhmässä, jossa on edustettuina kaupunki- ja maaseutupolitiikan toimijoita eri tasoilla ja eri rahastoissa.

TEM:n ja MMM:n edustajat työskentelevät virallisissa ohjelmien valmistelutyöryhmissä ja seurantakomiteoissa yhteensovituksen varmistamiseksi ja kumppanuuden vahvistamiseksi. Epävirallinen yhteydenpito ja yhdessä työskentely valmisteluvaiheessa on tiivistä. Alueellisesti maakunnan yhteistyöryhmä, sen sihteeristö, eri jaostot ja muut vastaavat yhteistoimintatavat varmistavat käytännössä kehittämistoimien täydentävyyttä ja tiedonvaihtoa.

Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF) osalta täydentävyys ja synergia muodostuvat toisaalta sisällöllisesti, toisaalta toteutustason ja -mittakaavan näkökulmasta. EAKR-toimet ovat pääosin luonteeltaan pienimuotoisempia paikallisia tai alueellisia yksittäisiin, tarkkarajaisiin tarpeisiin räätälöityjä hankkeita RRF-toimenpiteiden näkökulman ollessa valtakunnallinen. PO1:een liittyen RRF:n digitalisaatiota edistävien investointien (erityisesti pilari 1) avulla parannetaan esim. laajakaistaverkon valtakunnallista kattavuutta, jolloin EAKR:n toimenpitein pyritään vastaavasti aluetasolla kehittämään uusia innovatiivisia keinoja parantuneiden tietoliikenneyhteyksien tehokkaaseen hyödyntämiseen alueen elinkeinoelämän ja julkisten palvelujen saatavuuden näkökulmasta. EAKR-osarahoitteisten yritystukien avulla RRF:n valtakunnallisia panostuksia vihreään ja digitaaliseen siirtymään on mahdollista konkretisoida myös yksittäisten yritysten tasolla.

Programområdet omfattar hela Åland för alla aktuella fonder. För strukturfonderna (Eruf och ESF), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden och faciliteten för återhämtning och resiliens (RFF) eftersträvas komplementaritet vilket innebär att fonderna inte strikt avgränsas från varandra. Det avgörande för valet av finansieringsfond kommer att vara projektets primära mål och verksamhet även om det kan innehålla delar som kan finansieras ur flera fonder. Förvaltningsmyndigheten säkerställer samordningsmekanismer som säkerställer komplementariteten och undanröjer risk för dubbelfinansiering. Edellä kuvatut menettelyt koskevat Ahvenanmaan ohjelman osalta myös toimia toimintapoliittisessa tavoitteessa 4.

PO 2

LIFE+-ohjelman keskeisiä sisältöjä ovat luonto & biodiversiteetti, kiertotalous ja elämänlaatu, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen sekä siirtyminen puhtaaseen energiaan. EAKR-rahoituksella tuetaan samoja tavoitteita erityisesti elinkeinoelämän lähtökohdista.

Kalan jalostuksen ja kaupan yrityksillä on mahdollisuus hyödyntää ohjelmakaudella 2021–2027 myös EAKR-rahoitusta kehittämistoimenpiteisiinsä, kun kansallista yritystukilakia muutetaan. EMKVR-ohjelmalla on synergioita LIFE-ohjelman kanssa mm. ympäristökunnostusten, vesiympäristön hyvän tilan parantamisen ja edistämisen osalta. EMKVR:n rahoitusta suunnataan toimenpiteisiin, jolla toimialan ympäristövaikutuksia voidaan vähentää. EMKVR tukee maa-seutu- ja aluepolitiikan tavoitteita mm. edistämällä kalatalouden elinkeinojen kilpailukykyä, monipuolisuutta ja kasvua sekä kalatalouden paikallista kehittä-

mistä yhteistyössä maaseuturahastosta rahoitettavien Leader-ryhmien kanssa. EMKVR rahoittaa elinkeinokalatalouteen liittyviä tutkimus- ja kehittämishankkeita. CAP-suunnitelmassa sekä ELY-keskusten alueellisissa maaseudun kehittämissuunnitelmissa ja Leader-ryhmien paikallisissa kehittämisstrategioissa ilmasto- ja ympäristötoimilla on vahva painotus.

EMKVR-asetus mahdollistaa meripolitiikkaan liittyvien merialueen valvonnan ja merivartiostoyhteistyön rahoittamisen, joihin liittyviä toimia voidaan joiltain osin rahoittaa myös BMVI-ohjelmasta. EMKVR:n ja BMVI:n vastaavat hallintoviranomaiset ovat koordinoivat toimintaohjelmien linjauksia tältä osin yhdessä.

Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRF) rahoituksesta 50 % on tarkoitus suunnata vihreää siirtymää edistäviin toimiin (erityisesti pilari 2). Energiatehokkuutta ja kiertotaloutta sekä korkean jalostusarvon biotuotteiden kehittämistä edistävien valtakunnantasoisten RRF-toimien näkökulmasta PO2:n EAKR-osarahoitteiset TKI-, pilotointi- ja yrityskohtaiset hankkeet tuovat toimintaan alue- ja paikallistason näkökulman täydentäen koko maata koskevien linjausten jättämiä katve-alueita ja mahdollistaen RRF-rahoituskaudella käynnistettyjen kehittämistoimien jatkamisen ja juurruttamisen aina 2020-luvun jälkipuoliskolle asti.

PO 3

Pääpaino tulevalla CEF-rahoituskaudella Suomen valtion osalta on ydinverkkokäytävien ratahankkeissa ja niiden suunnittelussa (ml. hankeyhtiöt) Väyläviraston laatiman investointiohjelman mukaisesti. Rahoitusta voivat hakea valtion lisäksi myös muut toimijat, joiden hankkeet täyttävät asetuksen ja hakuohjelmien kriteerit. CEF-instrumentin keskeinen tavoite on edistää valtakunnallisia ja Euroopan laajuisia liikenneyhteyksiä, kun taas EAKR-rahoituksella keskitytään alueelliseen ja paikalliseen saavutettavuuteen.

Kauden 2014-2020 aikana on EAKR:n osarahoituksella tuettu infrastruktuuri-investointeja noin 60 milj. eurolla (noin 50 hanketta) Itä- ja Pohjois-Suomessa harvan asutuksen erityisrahoituksella. Valtio ja kunnat hyödyntävät EAKR-rahoitusta liikennejärjestelmän elinkeinoelämälähtöiseen kehittämiseen myös vuosina 2021-2027 valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden ja linjausten mukaisesti.

Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRF) ei sisällä varsinaisia investointeja tieverkkoon. Sen sijaan RRF-varoin on tarkoitus rakentaa sähkön lataus- ja kaasun tankkausinfrastruktuuria erityisesti harvaan asutuilla alueilla, joille sitä ei markkinaehtoisesti välttämättä synny. Nämä investoinnit tukevat erinomaisesti EAKR-osarahoituksella Itä- ja Pohjois-Suomessa toteuttavia elinkeinoelämän saavutettavuutta parantavia pienimuotoisia tiehankkeita. Rautatieliikenteen digitalisaatiota edistävä RRF-rahoitteinen digirata-hanke parantaa osaltaan edellytyksiä multimodaalisuudelle, jota myös EAKR:n hankkeilla kehitetään.

PO 4

ESR+-rahaston toimilla on yhtymäpintoja Suomen Kestävän kasvun ohjelman (RRF) Työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävä kasvun vauhdittamiseksi -pilarin kanssa. Suurin osa ESR+-rahoituksesta käytetään toimiin, joissa vastataan alueellisiin ja paikallisiin kehittämistarpeisiin, kun RRF-toimet ovat laajempia. RRF:llä esim. uudistetaan työvoimapalveluja laaja-alaisesti pohjoismaisen työvoimapalvelumallin mukaisesti. RRF-rahoituksella turvataan julkisen sektorin työvoiman tarjonta mm. edistämällä työurien pidentämistä ja alan vetovoimaisuutta, ESR+-rahoituksella huomio kiinnittyy enemmän yksityiselle sektorille. Kummallakin rahastolla edistetään työperäistä maahanmuuttoa mutta eri tavoin. RRF-rahoituksella huolehditaan lainsäädäntömuutosten toimeenpanosta ja digitaalisen järjestelmän käyttöönotosta ja ESR+ hyödyntää esim. EURES:ia. RRF:llä lisätään korkeakoulujen aloituspaikkoja ja toteutetaan digitaalinen palvelukokonaisuus, jollaiset ovat toimenpiteinä täysin ESR+-toimien ulkopuolella. Koska RRF-toimet kestävät vain tulevan ohjelmakauden 2021-2027 alkuvuodet, voidaan rakentaa silta RRF-rahoituksella kehitettyjen toimien levittämisestä ja jatkokehittämisestä ESR+:lla.

AMIF-rahaston laitonta muuttoliikettä ja palauttamista koskevilla tavoitteilla ja toimilla on yhtymäkohtia erityisesti NDICI:n soveltamisalaan ja rahaston toimeenpanossa varmistetaan koordinaatio näiden rahoitusvälineiden välillä. AMIF-rahaston avulla on pyrkimys rakentaa kokonaisvaltaisen paluuneuvonnan muotoja ja kattavia tukipolkuja, jotka alkavat jo Suomessa ja jatkuvat paluun jälkeen sekä huomioivat asiakkaiden koulutus- ja työllistämistoimet niin lähtö- kuin paluumaassa tarpeen mukaan. Yhteistyötä kolmansien maiden kanssa tehostetaan paluun ja takaisinoton edistämiseksi ja vahvistetaan paluumaiden viranomaisten ja muiden toimijoiden valmiuksia palaajien vastaanottamiseksi ja uudelleenkotouttamiseksi. Yhteistyössä ulkoministeriön ja lähtömaiden kanssa informoidaan paluumaiden yhteisöjä EU:n turvapaikkapolitiikasta ja paluusta.

Maaseuturahaston Leader-toiminta tukee myös osallisuutta maaseutualueilla. Leader-toiminnalla vahvistetaan ja kehitetään paikallisia yhteisöjä, yrittäjyyttä ja yrityksiä sekä alueen elinvoimaa. Sen avulla saadaan erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä sekä yhteisöjä mukaan paikalliseen kehittämistyöhön. Näin heidät saadaan toimimaan ja ottamaan vastuuta kehittämistyöstä aktiivisesti ja aloitteellisesti. Erityisesti Leader-toiminnassa panostetaan nuoriin ja Leader-ryhmät rahoittavat ja toteuttavat myös maahanmuuttajien kotoutumista tukevia hankkeita. Leader-ryhmät toteuttavat myös ESR-rahoitteisia hankkeita, joilla edistetään mm. työllistymistä.

EU:n terveysalan toimintaohjelman EU4Health:n tarkoitus on edistää terveyttä sekä tukea innovatiivisia, tehokkaita ja kestäviä terveydenhuoltojärjestelmiä, jotta olisimme paremmin varustautuneita tulevilla kriiseillä. Sosiaalisen osallisuuden ja työterveyden edistäminen sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen ovat esimerkkejä terveysohjelmaa täydentävistä toimista ESR+:n tavoitteen 4 Sosiaalisempi Eurooppa alla.

Erasmus+-ohjelmalla tuettu rajat ylittävä ja kansainvälinen hanke- ja apurahamuotoinen yhteistyö on luonteeltaan täydentävää alue- ja rakennepolitiikan rahastojen toimiin nähden. Luova Eurooppa-ohjelma edistää kulttuuri- ja av-alan yhteistyötä Euroopassa. Keskeistä on alan osaamisen ja valmiuksien kasvattaminen,

innovaatio- ja kokeilutoiminta, toimijoiden ja teosten liikkuvuus sekä kulttuuria ja luovia aloja koskevan yhteisen tietoperustan yhtenäistäminen. ESR+:n tuke-
min toimin voidaan myös lisätä luovien alojen edellyttämää osaamista.

PO 5

EMKVR:sta rahoitettava yhteislähtöinen paikallinen kehittäminen toimii tiiviissä yhteistyössä maaseuturahaston Leader-toiminnan kanssa. Maaseudun Leader-ryhmät toimivat hallinnoivana tahona kalatalouden paikallisissa toimintaryhmissä.

JTF-erityistavoite

JTF:n ja maaseuturahaston keskinäinen täydentävyys ja synergiaedut huolehditaan erityisesti maakuntien reuna-alueiden turveseuduilla. Maaseuturahastoa hyödynnetään maaseutuelinkeinojen ja maaseudun elinvoimaisuuden vahvistamisessa. Maaseuturahastolla on myös keskeinen rooli maaseudun yhteisöllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden lisäämisessä erityisesti Leader-ryhmien kautta. Mahdollisuuksien mukaan pyritään Horisontti Eurooppa -ohjelman avulla hyödyntämään läpimurtoinnovaatioita kasvavissa pk-yrityksissä koko maakunnan alueella.

3. InvestEU-ohjelman talousarviotakuuseen osoitettava osuus perusteluineen

Taulukko 2A: Rahoitusosuus InvestEU-ohjelmaan (vuosikohtainen erittely)

Mistä		Mihin	Vuosikohtainen erittely							
Rahasto	Alueluokka	InvestEU – investointi-ikkunat	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
EAKR	Kehittyneemmät alueet	3 Pk-yritykset		2 505 590						2 505 590
	Siirtymäalueet	3 Pk-yritykset		15 184 326						15 184 326

Taulukko 2B: Rahoitusosuus InvestEU-ohjelmaan (yhteenvedo)

	Alueluokka*	Investointi- ikkuna 1 Kestävä infrastruktuuri (a)	Investointi-ikkuna 2 Tutkimus, innovointi ja digitalisaatio (b)	Investointi- ikkuna 3 Pk-yritykset (c)	Investointi-ikkuna 4 Sosiaaliset investoinnit ja osaaminen (d)	Yhteensä (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
EAKR	Kehittyneemmät alueet			2 505 590		2 505 590
	Siirtymäalueet			15 184 326		15 184 326
ESR+	Kehittyneemmät alueet					
	Siirtymäalueet					
EMKR						
Yhteensä				17 689 916		17 689 916

Perustelut, joissa otetaan huomioon, miten nämä määrät edistävät kumppanuussopimuksessa valittujen toimintapoliittisten tavoitteiden saavuttamista InvestEU-asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman kautta rahoitettavan yrityskohtaisen tuen ja laajempien yhteistyöhankkeiden lisäksi tarvitaan toimia yritysten rahoituksen saatavuutta parantavia toimia, jolla vahvistetaan yritysten kasvua ja kilpailukykyä. InvestEU-ohjelman jäsenvaltiokohtainen osio on tarkoituksenmukainen vaihtoehto rahoitusvälineiden toteuttamiseksi. Sen avulla on tarkoitus helpottaa yritysten kokonaisrahoituksen saamista ja vivuttaa yksityisen rahoituksen kanavoimista PO1-tavoitteen mukaisiin investointeihin huomioiden tarpeen mukaan PO2-tavoitteet. Siirrettävät varat (2% Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman EAKR-rahoituksesta) kohdennetaan tukemaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman keskeisiä tavoitteita, joilla edistetään TKI-toimintaa, digitalisaatiota sekä pk-yritysten kasvua ja kilpailukykyä. Lisäksi edistetään ja lisätään kestävään sekä ilmastoneutraaliin suuntaan vievää liike-toimintaa. Ennakoarvioinnin perusteella ilmenneitä rahoituskapeikoita avarretaan ja havaittuihin markkinapuutteisiin vastataan Suomen edun mukaisesti siten, että edistetään InvestEU:n pk-yritysten politiikkaikkunan tavoitteiden saavuttamista linjassa kansallisen ohjelman tavoitteiden kanssa.

Ennakoarvioinnin mukaan yritysrahoitus toimii kokonaisuutena hyvin ja pk-yritysten rahoituksen saatavuus on kansainvälisesti verrattain hyvä. Kun rahoitusta ei saada, nousivat keskeisinä ongelmina esiin yrityksen kassavirran ja luottoluokituksen heikkous, vakuuksiin liittyvät ongelmat, oman pääoman riittämättömyys sekä yrittäjien rahoitusosaamisen ongelmat. Pankkisääntelyn kiristymisen myötä reittaukseltaan huonompien yritysten mahdollisuudet saada rahoitusta pankeista on heikentynyt.

Osa selvityksissä havaituista kapeikoista johtuu siitä, että yritysten erilaiset rahoitustarpeet pyritään ratkaisemaan senioriehtoisella pankkilainalla, vaikka se ei aina ole sopivin väline. Uudistumishaluisten pk-yritysten rahoituksessa on markkinakapeikko ja pääomasijoitusmarkkina on kapea. Alueellisina eroina kilpailun puute rahoituksen tarjonnassa ja paikallismarkkinan pienuus, vakuusarvojen eriytymistä ja epätasaista jakautumista pääomasijoituskelpoisuuden näkökulmasta. Markkinoilla ei ole kapeikkoa, jota paikkaamaan tarvittaisiin alueellisia pääomasijoitusrahastoja. Tarvetta on kannustimille ja uusille rahoitusmalleille, joissa kestävyysnäkökohdat integroituvat rahoituspäätökseen.

Ennakkoarviointia päivitettiin syksyllä 2020 koronaviruspandemian vuoksi muuttuneen toimintaympäristön arvioimiseksi. Markkinapuute ja aiemmin todetut rahoituskapeikot ovat edelleen olemassa pk-yritysten rahoituksessa. Vaikka rahoituksen saatavuus on edelleen hyvä, pk-yritykset ovat olleet hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa maailmanlaajuisen kriisin vuoksi. Tilanne heijastuu suoraan pienten ja keskisuurten yritysten odotuksiin lähiajan suhdannekehityksestä. Odotukset liikevaihdon kehityksestä ovat laskeneet samaan aikaan kun yleiset suhdanneodotukset ovat heikentyneet. Myös kannattavuusodotukset ovat heikentyneet ja vakavaraisuuden kasvua odottaa hyvin harva pk-yritys. Pk-yritykset arvioivat vähentävänsä investointejaan merkittävästi lähiaikoina ja niiden kassatilanne on heikentynyt alkuvuodesta 2020. Pankkikeskeisyys on pk-yritysten rahoituksessa edelleen yleistä, vaikka se on laskenut voimakkaasti aiemmasta.

Epävarmasta tilanteesta ja alenevasta talouskasvusta huolimatta, mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivien yritysten osuus on pysynyt ennallaan. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten määrä on laskenut vain maltillisesti. Yritykset hakevat menestystä ja kilpailuetua useasta lähteestä. Muuttuneessakin toimintaympäristössä on tarve InvestEU-ohjelman kautta kanavoitavalle rahoitusmuodolle.

(3302/3500)

4. Siirrot (täydennetään tarvittaessa myöhemmin)

Jäsenvaltio pyytää

- ☐ **siirtoa alueluokkien välillä**
- ☐ **siirtoa välineisiin, joita hallinnoidaan suoraan tai välillisesti**
- ☐ **siirtoa EAKR:n, ESR+:n, koheesiorahaston välillä tai muuhun rahastoon tai rahastoihin**
- ☐ **EAKR:n ja ESR+:n varojen siirtoa täydentävänä tukena oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon**
- ☐ **siirtoa Euroopan aluellinen yhteistyö -tavoitteesta Investonnit työpaikkoihin ja kasvuun -tavoitteeseen**

5 Unionin tekniseen apuun myöntämän rahoitusosuuden muoto

Unionin tekniseen apuun myöntämän rahoitusosuuden muodon valinta	36 artiklan 4 kohdan mukainen tekninen apu*
	X 36 artiklan 5 kohdan mukainen tekninen apu**

Perustelu

Suomi on siirtynyt teknisen tuen flat rate -mallin käyttöön jo ohjelmakaudella 2014–2020. Malli tuo hallinnointiin yksinkertaisuutta ja vapauttaa hallinnointiin aiemmin käytettyjä resursseja mm. ohjelmarahahankkeiden entistä laadukkaampaan hallinnointiin.

(229/3000)

6. Temaattinen keskittäminen

6.1.

<u>Jäsenvaltio päättää</u>	<u>X noudattaa temaattista keskittämistä kansallisella tasolla</u>
	☐ <u>noudattaa temaattista keskittämistä alueellisella tasolla</u>
	☐ <u>ottaa temaattisessa keskittämisessä huomioon koheesiorahaston varat</u>

6.2

Jäsenvaltio noudattaa temaattisen keskittämisen vaatimuksia	32 % sosiaaliseen osallisuuteen Kohdennettu erityistavoitteisiin h–l	Suunnitellut ESR+:n ohjelmat 1 Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027
---	---	---

	5 % tukeen vähävaraisimmille Kohdennettu erityistavoitteeseen m ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa erityistavoitteeseen l	Suunnitellut ESR+:n ohjelmat 1 Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027
	.. % nuorisotyöllisyyden tukemiseen Kohdennettu erityistavoitteisiin a, f ja l	Suunnitellut ESR+:n ohjelmat Vaativuudesta ei sovelleta Suomeen
	... lapsiköyhyyden torjunnan tukemiseen Kohdennettu erityistavoitteisiin f, h–l	Suunnitellut ESR+:n ohjelmat 1 Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 Minimivaativuudesta ei sovelleta Suomeen
	... % työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämiseen Kohdennetaan kaikkiin erityistavoitteisiin paitsi erityistavoitteeseen m	Suunnitellut ESR+:n ohjelmat 1 Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 Minimivaativuudesta ei sovelleta Suomeen
	... % työmarkkinaosapuolten ja kansalaisjärjestöjen valmiuksien kehittämiseen Kohdennetaan kaikkiin erityistavoitteisiin paitsi erityistavoitteeseen m	Suunnitellut ESR+:n ohjelmat 1 Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 Minimivaativuudesta ei sovelleta Suomeen

7. Alustavat määrärahat kumppanuussopimuksen rahastoista toimintapoliittisen tavoitteen, JTF-erityistavoitteen ja teknisen tuen mukaan, kansallisen ja tarpeen mukaan alueellisella tasolla

Taulukko 8: Alustavat määrärahat EAKR:stä, koheesiorahastosta, ESR+:sta ja EMKVR:stä toimintapoliittisen tavoitteen, JTF-erityistavoitteen ja teknisen tuen mukaan*

Toimintapoliittinen tavoite, JTF-erityistavoite tai tekninen tuki	EAKR			JTF			ESR+			EMKVR rahoitus kansallisella tasolla	Yhteensä
	<u>Määrärahat kansallisella tasolla</u>	<u>Alueluokat**</u>	<u>Määrärahat alueuokittain</u>	<u>Määrärahat kansallisella tasolla</u>	<u>3 artiklan mukaiset JTF määrärahat</u>	<u>4 artiklan mukaiset JTF määrärahat</u>	<u>Määrärahat kansallisella tasolla</u>	<u>Alueluokka**</u>	<u>Määrärahat alueuokittain</u>		
Toimintapolittinen tavoite 1	523 817 980	<u>Kehittyneemmät</u>	53 194 304					<u>Kehittyneemmät</u>			523 817 980
		<u>Siirtymä</u>	302 946 863					<u>Siirtymä</u>			
		<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>	167 676 812					<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>			
Toimintapolittinen tavoite 2	251 248 077	<u>Kehittyneemmät</u>	21 424 174					<u>Kehittyneemmät</u>		62 450 604	313 698 681
		<u>Siirtymä</u>	129 834 370					<u>Siirtymä</u>			
		<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>	99 989 533					<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>			
	65 632 098	<u>Kehittyneemmät</u>						<u>Kehittyneemmät</u>			65 632 098

Toiminta-polittinen tavoite 3		<u>Siirtymä</u>						<u>Siirtymä</u>			
		<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>	65 632 098					<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>			
Toiminta-polittinen tavoite 4		<u>Kehittyneemmät</u>					581 141 290	<u>Kehittyneemmät</u>	68 516 541		
		<u>Siirtymä</u>						<u>Siirtymä</u>	402 059 400		
		<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>						<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>	110 565 349		
Toiminta-polittinen tavoite 5		<u>Kehittyneemmät</u>						<u>Kehittyneemmät</u>		5 000 000	5 000 000
		<u>Siirtymä</u>						<u>Siirtymä</u>			
		<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>						<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>			
JTF-erityistavoite				447 767 106	196 065 436	251 701 670					
Yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 36 artiklan 4 kohdan mukainen tekninen tuki (tarvittaessa)		<u>Kehittyneemmät</u>						<u>Kehittyneemmät</u>			
		<u>Siirtymä</u>						<u>Siirtymä</u>			
		<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>						<u>Syrjäisimmät ja pohjoiset harvaan asutut</u>			
<u>Yhteisiä säännöksiä</u>	29 424 435	<u>Kehittyneemmät</u>	2 611 647	17 910 684	7 842 617	10 068 067	23 533 592	<u>Kehittyneemmät</u>	2 781 445	4 305 358	75 174 069

[illegible]

JTF:n va- roihin liitty- vät 7 artik- lan mukai- set JTF:n varat											
Yhteensä											

* Määrän olisi sisällettävä kohdennetut alustavat joustomäärät 18 artiklan mukaisesti. Lopulliset joustomäärät vahvistetaan vasta väliarvioinnissa.

** JTF-määrät suunnitellun EAKR:stä ja ESR+:stä saatavan täydentävän tuen jälkeen.

Perustelut

Rahoitustiedot perustuvat ohjelma-asiakirjoissa esitettyihin tarkempiin erittelyihin. Kestävän kaupunkikehittämisen toimet kootaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman puitteissa ITI-strategiaan, jonka rahoitus on 68 623 188 euroa (ei sisällä teknistä tukea). EAKR-osarahoitteisia toimia tuetaan TL:ssa 1 ja erityistavoitteissa 2.1. ja 2.6.

(311/3500)

8. Luettelo suunnitelluista kumppanuussopimuksen kattamien rahastojen suunnitelluista ohjelmista ja alustavat määrärahat rahastoittain eriteltynä sekä vastaavat kansalliset rahoitusosuudet alueluokittain eriteltynä

Taulukko 9B. Luettelo suunnitelluista ohjelmista ja niiden alustavat määrärahat*

<u>Nimike [255]</u>	<u>Rahasto</u>	<u>Alueluokka</u>	<u>Unionin rahoitusosuus</u>		<u>Kansallinen rahoitusosuus</u>	<u>Yhteensä</u>
			<u>Unionin rahoitus ilman teknistä tukea artiklan 30(5) mukaisesti</u>	<u>Unionin rahoitus tekniseen tukeen artiklan 30(5) mukaisesti</u>		
Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027**	EAKR	Kehittyneemmät alueet	71 413 914	2 499 487	110 870 101	184 783 502

		Siirtymäalueet	432 781 233	15 147 343	298 619 051	746 547 627
		Pohjoiset harvaan asutut alueet	333 298 443	11 665 446	229 975 926	574 939 815
Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027	ESR+	Kehittyneemmät alueet	66 344 457	2 694 562	92 614 657	161 653 676
		Siirtymäalueet	402 059 400	16 329 533	251 663 206	670 052 139
		Pohjoiset harvaan asutut alueet	110 565 349	4 422 614	73 128 310	188 116 273
Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027	<u>JTF (Artikla 3)</u>		196 065 436	7 842 617	87 389 166	291 297 219
	<u>JTF (Artikla 4)</u>		251 701 670	10 068 067	112 187 030	373 956 767
Ahvenanmaan ohjelma	EAKR	<u>Kehittyneemmät alueet</u>	3 204 564	112 160	4 975 086	8 291 810
Ahvenanmaan ohjelma	ESR+	<u>Kehittyneemmät alueet</u>	2 172 084	86 883	3 388 452	5 647 419
Yhteensä	EAKR, ESR+, JTF		1 869 606 551	70 868 712	1 264 810 986	3 205 286 248
Suomen EMKVR-ohjelma	EMKVR		67 450 604	4 305 358	68 400 000	140 155 962
Yhteensä	Kaikki rahastot		1 937 057 155	75 174 069	1 333 210 986	3 345 442 210

* Määrän olisi sisällettävä alustavat joustomäärät yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 18 artiklan mukaisesti. Lopulliset joustomäärät vahvistetaan vasta väliarviointissa.

** Ohjelmat voivat yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 25 artiklan 1 kohdan mukaisesti olla useammasta rahastosta rahoitettavia (sillä toimintalinjat voivat yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti olla useammasta rahastosta rahoitettavia). Aina kun ohjelmaa rahoitetaan JTF:stä, JTF:n määrärahoihin on sisällytettävä täydentävät siirrot ja ne on eriteltävä määrrien esittämiseksi JTF-asetuksen 3 ja 4 artiklan mukaisesti.

Taulukko 10: Luettelo suunnitelluista Interreg-ohjelmista

Ohjelma 1	Interreg Central Baltic
Ohjelma 2	Interreg Aurora

Ohjelma 3	South-East Finland - Russia
Ohjelma 4	Karelia
Ohjelma 5	Kolarctic
Ohjelma 6	Interreg Baltic Sea Region
Ohjelma 7	Interreg Northern Periphery and Arctic
Ohjelma 8	Interreg Europe
Ohjelma 9	Interact
Ohjelma 11	URBACT
Ohjelma 12	ESPO

9. Tiivistelmä suunnitelluista toimenpiteistä, joita aiotaan toteuttaa hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi kumppanuussopimuksen kattamien rahastojen täytäntöönpanon osalta

Kuvaus

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelmassa ja Ahvenanmaan ohjelmassa kannustetaan viranomaisten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön. Aiempien ohjelmakausien kokemusten perusteella on todettu, että hallinnolliset valmiudet vahvistuvat, kun yhteistyö välittävien toimielinten välillä on tiivistä. ELY-keskuksissa välittävien toimielinten tehtävät on jatkossakin koottu neljään ELY-keskukseen. Tehtävien kokoaminen on tukenut osaamisen ja resurssien hyödyntämistä. Maakuntien liittoja kannustetaan välittävän toimielimen tehtävien hoitamiseen yhteistyössä sekä kansallisen lainsäädännön että sähköisten prosessien ratkaisuilla.

Ohjelmakauden valmistelua on tehty yhteistyössä hallintoviranomaisen, ELY-keskusten ja maakuntien liittojen kesken. Asiantuntemus ja osaaminen lisääntyvät yhteistyön myötä kaikilla osapuolilla. Hallintoviranomainen järjestää välittävälle toimielimelle koulutusta ohjelmakauden käynnistyessä ja myös ohjelmakauden kuluessa. Kouluttamisessa pyritään siihen, että välittävien toimielinten rooli olisi aiempaa aktiivisempi. Koulutustilaisuuksiin sisällytetään välittävien toimielinten edustajien puheenvuoroja. Välittävien toimielinten keskinäistä tiedonvaihtoa tuetaan esimerkiksi suuraluetasolla. Hallintoviranomaisen henkilöstön koulutus- ja kehittämistarpeita arvioidaan säännöllisesti ja kouluttautumista tuetaan.

Koulutustarpeet kootaan koulutussuunnitelmaan, jota täydennetään vuosittain tilivuosi-kohtaisen raportoinnin yhteydessä. Suunnitelmaan vaikuttaa hallintoviranomaisen valvontatehtävässään tekemät havainnot sekä hallintoviranomaiselle tulleet kysymykset ohjelman toimeenpanosta. Hallintoviranomainen toteuttaa ohjelmakauden aikana kuhunkin välittävään toimielimeen kohdistuvaa ohjausta esimerkiksi ohjaus- ja valvontakäynnillä tai vastaavalla jatkuvasti välittävään toimielimeen täsmällisesti kohdistuvalla tarkastelulla. Hallintoviranomainen ajoittaa ja suunnittelee ohjauksen ja valvonnan toimenpiteet sen mukaan, millaisia tarpeita valvonnan perusteella on havaittu. Toimenpiteillä tuetaan erityisesti niitä välittäviä toimielimiä, jotka tarvitsevat eniten tukea. Kaikkien välittävien

toimielinten toimintaa koskevaa tarkastelua tehdään vuosittain hallinto- ja valvontajärjestelmän toimintaa koskevan tarkastelun yhteydessä. Hallintoviranomaisen ylläpitämiin kanaviin tulleita kysymyksiä käsitellään säännöllisesti. Hallintoviranomainen toteuttaa välittävien toimielinten ohjausta ja koulutusta yhteistyössä kirjanpito toiminnon ja tarkastusviranomaisen kanssa.

Koulutustilaisuuksiin osallistuminen on mahdollista laajasti välittävien toimielinten henkilöstölle, koska tilaisuudet järjestetään joko kokonaan etäyhteydellä tai etäyhteys toteutetaan lähikoulutuksen ohella. Lisäksi välittävälle toimielimelle tarkoitettuista koulutuksista toteutetaan tallenteet, joihin on mahdollista palata koulutusten jälkeenkin. Hallintoviranomainen ylläpitää viranomaisille tarkoitettua yhteistä sähköistä työtilaa, jonne tallennetaan koulutusmateriaalit. Tietojärjestelmän käytöstä toteutetaan koulutusvideoita sekä välittävien toimielinten että rahoitusta hakevien ja tukea saavien käyttöön. Välittävät toimielimet vastaavat tuen saajien kouluttamisesta muilta osin.

Ohjelman toimeenpanoa tukee kattava kansallinen lainsäädäntö sekä yksinkertaistettujen kustannusmallien laaja käyttö. Hankkeiden hallinnointi tapahtuu yhteisissä prosesseissa yhdessä tietojärjestelmässä. Tietojärjestelmän prosessien kehittämisessä hyödynnetään viranomaiskäyttäjiltä ja tuen saajilta saatua palautetta. Tietojärjestelmän toiminnot ja ohjeistus tukevat sekä viranomaisten että tuen saajien työtä.

Ohjelmakauden valmisteluvaiheessa kumppanuussopimuksen rahastoista vastaavat hallintoviranomaiset ovat tehneet yhteistyötä. Yhteistyössä on yhteen sovitettu lainsäädäntöä ja toimintatapoja esimerkiksi yksinkertaistettuihin kustannusmalleihin, hankintoihin ja petostentorjuntaan liittyen. Myös viestintätehtävissä yhteistyö on tiivistynyt. Rahastojen keskinäinen yhteistyö tukee ohjelmien toimeenpanoa ja vahvistaa viranomaisten toimintakykyä.

EMKVR:ssä hallintoviranomaiset pyrkivät ohjelmien valmisteluvaiheessa yhdenmukaistamaan rahastojen hallintokäytäntöjä. EMKVR:ssä pyritään siirtymään täysin sähköiseen menettelyyn. Tietojärjestelmästä kehitetään tulevalle kaudelle helppokäyttöisempää käyttöliittymää. Hallintoviranomainen järjestää välittävälle toimielimelle sekä kalatalouden paikallisille toimintaryhmille koulutuspäiviä sekä online-koulutuksia. Lisäksi säännöllisiä yhteistyöpalavereita hallintoviranomaisen ja välittävien toimielinten välillä jatketaan. EMKVR-toimintaohjelman kansallista koordinaatiota parantaa myös perustettava kansallinen verkosto.

(4258/4500)

10. Yhdennetty lähestymistapa vastattaessa alueiden väestörakenteeseen liittyviin haasteisiin ja/tai maantieteellisten alueiden erityistarpeisiin (tarvittaessa)

Kuvaus

Suomen julkisen talouden kestävyysraportin (VM 2020) mukaan väestön ikääntyminen tuo paineita julkiseen talouteen kahta kautta: Ensinnä vanhusväestön määrän kasvu luo kasvupaineita terveys-, hoiva- ja eläkemenoihin. Toiseksi työikäisen väestön supistuminen heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Syntyvyyden merkittävä palautuminen ei riitä estämään vanhushuoltosuhteen heikkenemistä. Lisääntyvällä työperäisellä maahanmuutolla on tietyin edellytyksin

syntyvyyttä nopeampi ja suotuisampi vaikutus pitkän aikavälin kestävyYTEEN. Kestävyyshaaste kohdistuu erityisesti kuntiin, jotka ovat vastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

Suomen näkökulmasta yksi keskeisistä tulevaisuuskysymyksistä on myös väestön entistä voimakkaampi keskittyminen ja sen seuraukset. Elinvoimaa ja toimintakykyä olisi vaalittava koko Suomessa. Ikääntymisen aiheuttamia haasteita voidaan lieventää toisaalta työllisyyttä lisäävin toimin mutta myös työn tuottavuuden kasvun kautta.

Hallitusohjelman keskeisenä tavoitteena on työllisyysasteen nostaminen 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä. Aluekehitystä tehdään alueiden vahvuuksien pohjalta. Tavoitteena on elinvoiman lisääminen, poikkihallinnolliseen toimintaan kannustaminen ja alueellisten voimavarojen kokoaminen yhdessä määriteltyjen tavoitteiden edistämiseksi. Myös Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelman toimenpiteet tukevat työllisyyden ja työn tuottavuuden kasvua sekä alueiden elinvoimaisuuden vahvistamista. EAKR-toimenpiteillä pyritään alueiden TKI-intensiteetin kasvattamiseen ja elinkeinoelämälähtöisen innovaatio-toiminnan edistämiseen. Taustalla ovat maakuntaohjelmat, joissa määritellään alueiden älykkään erikoistumisen painopistealat. Tavoitteena on myös pk-yritysten kasvu koti- ja ulkomaanmarkkinoilla sekä niiden kansainvälistymisvalmiuksien, liiketoimintaosaamisen ja tuottavuutta parantavien investointien tukeminen. Digitalisaation edistämällä parannetaan palvelujen alueellista saatavuutta. Kiertotalouden ja korkean jalostusasteen biotalouden kehittäminen luo uusia työllistymismahdollisuuksia myös taajama-alueiden ulkopuolelle. Alueiden elinvoimaisuutta pyritään lisäämään mm. ESR+-toimilla kehittämällä työn tekemisen monipaikkaisuutta, etätö- ja etäopiskelumahdollisuuksia lisäämällä sekä tukemalla työvoiman liikkuvuutta työvoimapulasta kärsiville alueille. Ohjelmassa on huomioitu kohderyhminä mm. ikääntyneet työnhakijat ja maahanmuuttajat, joita aktivoimalla työllisyysastetta voidaan nostaa. Demografisen muutoksen aiheuttamat menopaineet lisääntyneestä sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden tarpeesta johtuen eivät ole ohjelman keskiössä, vaan palveluiden järjestämisen tehostamistoimia rahoitetaan kansallisin varoin. Sote-alan rakenneuudistukseen ja digitalisaatioon liittyviä toimenpiteitä tuetaan myös elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF).

Väestön keskittyminen taajamiin ja harvaan asuttujen alueiden lisääntyminen ei ole pelkästään Itä- ja Pohjois-Suomen ongelma, vaan myös erityisesti Länsi-Suomessa harvaan asuttujen alueiden pinta-ala on viime vuosina noussut. Koronapandemian aikaansaama etätönopea yleistymisen on kasvattanut monipaikkaisuuteen liittyviä kehittämismahdollisuuksia niin opiskelun kuin työteonkin näkökulmasta. Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmalla tuetaan tähän liittyvää TKI-toimintaa ja digitalisaation uusia hyödyntämismahdollisuuksia. Keskeistä on myös muilla välineillä tuetun laajakaistainfrastruktuurin tarjoamisen mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen. Itä- ja Pohjois-Suomen saamalla pohjoisten harvaan asuttujen alueiden lisärahoituksella on tarkoitus erityisesti pureutua demografisten ja erilaisten saavutettavuuteen liittyvien ongelmien ratkaisemiseen.

(3343/3500)

11. Tiivistelmä 15 artiklassa sekä liitteissä III ja IV tarkoitettujen asiaankuuluvien mahdollistavien edellytysten täyttymistä koskevasta arvioinnista (valinnainen)

Suomi ei tule tätä kohtaa kuvaamaan kumppanuussopimuksessa.

12. Alustava ilmastorahoitustavoite

Rahasto	Alustava ilmastorahoitus*
EAKR	292 894 309
Koheesiorahasto	

* Vastaa tietoja, jotka on sisällytetty tai jotka sisällytetään ohjelmiin 22 artiklan 3 kohdan d alakohdan viii alakohdassa tarkoitettujen tukitoimityyppien ja määrärahojen alustavan jakautumisen tuloksena.